

KRABAT

NO GLEN TIL FORTIDEN

ARTERNES OPSTANDELSE

PERNILLE VAN DIJK

PERNILLE VAN DIJK

NØGLEN
TIL FORTIDEN

ARTERNES OPSTANDELSE

KAPITEL 1

FREJA

I samme sekund jeg slog øjnene op, burde jeg have vidst, at mit liv ville forandre sig for altid. På normale mandage vækkede min telefon mig præcis klokken halv syv med en blid melodi.

Denne morgen blev jeg vækket af en eksplosion. Det voldsomme brag flåede mig ud af søvnen så pludseligt, at jeg faldt ned fra sofaen og landede i en rodet bunke på gulvet. Mit udsyn var blokeret af mit viltre, kobberøde hår, og dynen var viklet som en knude omkring mig. Jeg satte mig op og prøvede febrilsk at kæmpe mig fri.

Jeg fik benene løs, slog håret væk fra ansigtet og mærkede koldsveden bryde frem, mens jeg sad der på gulvet. Eksplosionen var kommet inde fra lejligheden ved siden af. Den havde stået tom, da jeg tog hjem til min barndomsby for at tilbringe den sidste uge af ferien der. Da jeg kom tilbage, lå der en dørmåtte foran døren, så jeg måtte have fået en nabo.

En nabo, der efter alt at dømme havde sprængt både sig selv og

sin lejlighed i luften.

Jeg rejste mig, famlede efter lampen og fik den tændt. Hvor var nu mine bukser? Mit blik gled rundt mellem de utallige bunker på gulvet; vasketøj, rent tøj, aviser, skolebøger. Bukserne var røget om bag sofaen. Jeg trak hurtigt i dem, beholdt den store T-shirt, jeg havde sovet i, på og styrtede ud i opgangen. Min nabos dør sad heldigvis stadig i sine hængsler og så helt uskadt ud. Jeg trykkede dørklokken i bund, mens jeg bankede på døren med den anden hånd.

”Hallo? Er du okay derinde?” kaldte jeg.

Jeg tog i døren. Den var ikke låst, så jeg skubbede den op og sprang forskrækket tilbage, da en sky af sort røg med en stank af rådne æg rullede ud i opgangen. Jeg trak hurtigt døren til igen og prøvede at holde hovedet koldt. Min første indskydelse var at løbe udenfor så hurtigt, jeg kunne. Jeg stirrede rådvild på døren, hvor røgen stadig slap ud ved karmen. Hvad, hvis der var nogen derinde? Røgen var så tæt, at ingen derinde kunne overleve i særlig lang tid. Der var kun én ting at gøre. Jeg tog en dyb indånding, holdt vejret og åbnede døren igen. Røgen opslugte mig, idet jeg trådte ind i den fremmede lejlighed. Det sved i mine øjne, så jeg kneb dem hårdt i, mens jeg fortsatte fremad.

Jeg tog endnu et skridt frem og stødte direkte ind i noget levende. Jeg gispede af forskrækkelse og hostede, da jeg slugte en mundfuld

røg. Den ukendte person greb mig i armen og trak mig med ud. Vi tumlede hostende og spruttende ud i opgangen, hvor røgen var mindre tæt. Jeg fik et glimt af en høj skikkelse med strithår, der rakte en arm forbi mig for at lukke døren.

”Er der flere derinde?” hostede jeg og lød, som om jeg havde slugt et askebæger.

Den fremmede rystede på hovedet.

Han var ung, højst et par år ældre end jeg selv, og havde briller og lyst, strittende hår. Selvom det var meget tidlig morgen, var han fuldt påklædt i et par forvaskede cowboybukser og en falmet rød T-shirt, som sad løst om hans spinkle krop. Da vi fik øjenkontakt, brød et stort smil frem på hans ansigt.

”Hej!” udbrød han.

Jeg så forvirret fra ham til hans hoveddør. Han virkede fuldstændig ligeglåd med, at hans lejlighed efter al sandsynlighed brændte.

”Vi må ud herfra,” sagde jeg hurtigt. ”Jeg henter lige min telefon, så kan vi ringe efter brandvæsnet.”

”Bare rolig, det er slet ikke nødvendigt. Det er ingen brand. Jeg har åbnet alle vinduerne, så den røg er snart væk.” Han nærmest sprang helt hen til mig, greb min hånd og rystede den ivrigt med begge hænder. ”Jeg hedder Elias. Hvad hedder du?”

Normalt ville jeg træde baglæns, når en fremmed kom så tæt

på mig, men ham her virkede ikke spor skræmmende. Han vidste tydeligvis ikke, hvordan normale mennesker opførte sig, men jeg fornemmede, at der ikke var ondt skabt i ham. Hans gode humør virkede dog lidt malplaceret. Jeg hævede forvirret øjenbrynene.

”Øh, Freja, men er du sikker på, vi ikke skal tilkalde nogen?”

Elias fejede situationen til side med en frisk håndbevægelse.

”Ja ja, intet problem. Bor du her?”

”Ja, derinde.” Jeg pegede på min egen dør.

Elias kastede et blik på min dør og slog ud med armene.

”Så er vi jo naboer!” udbrød han højlydt. ”Kommer du ikke med ind? Jeg giver morgenmad og varm chokolade?”

”Øh ...” begyndte jeg.

Jeg forstod ikke noget som helst af, hvad der foregik her. En mand sprænger sin lejlighed i luften og reagerer ved at invitere naboen på morgenmad? Jeg overvejede at finde min telefon og ringe efter både brandvæsen og en psykiater.

”Du skal ikke være bange for røgen,” pressede Elias på. Han åbnede sin dør. ”Se, den er næsten helt væk nu.”

Jeg bestemte mig for at tage imod Elias’ invitation. Hans store smil gjorde det svært ikke at synes om ham, selvom han lod til at have en skrue løs.

”Okay, så,” sagde jeg.

Vi gik ind i lejligheden. Som Elias havde sagt, var røgen næsten

væk, selvom lugten af rådne æg stadig hang i luften. Mit første indtryk var, at lejligheden var et spejlbillede af min egen. Han havde badeværelset og køkkenet til højre og stuen til venstre. Døren til badeværelset var lukket, men køkkenet var langt mere ryddeligt end mit. Elias gik derud og rørte æg sammen i en skål. Jeg lænede mig op ad dørkarmen.

”Hvorfor lugtede røgen af rådne æg?” spurgte jeg.

Elias hældte æggemassen på en stegepande og tændte for komfuret.

”Det gør vulkaner. Det er svovldampe.”

Han tog en blok chokolade fra køkkenbordet og begyndte uden videre forklaring at knække den i stykker, som om det, han havde sagt, var helt normalt. Jeg gloede på ham.

”Vulkaner?”

”Ja, der var et vulkanudbrud. Hørte du ikke det herlige brag, det gav?”

En vulkan inde i hans lejlighed? Manden var afgjort ikke rigtig klog.

”Hvordan kan det have været en vulkan?”

Elias smed chokoladen i en gryde og puttede lidt kanel i.

”Et lille uheld med en opfindelse.”

”Opfindelse?”

Han tog mælk fra køleskabet og hældte en sjat i gryden, før han

smilende vendte sig mod mig.

”Ja, jeg roder lidt med nogle ting. Jeg samler skrot og skrammel og forskellige dimser og prøver at lave noget af dem. Ræk mig lige vaniljesukkeret i skabet.”

Jeg åbnede køkkenskabet. Der stod mel, ris, spaghetti og krydderier, men også adskillige ting, der ikke hørte hjemme i et køkken, såsom værktøj, skruer, gamle plastikdimser og en masse metalstykker. Jeg fandt vaniljesukkeret og rakte det til Elias, som kom et drys i gryden og rørte rundt. Vi stod lidt i tavshed, mens han rørte rundt i gryden med den ene hånd og holdt styr på omeletten med den anden. En vidunderlig duft af omelet og smeltende chokolade fik mine tænder til at løbe i vand.

”Hvad opfinder du?” spurgte jeg.

Elias vendte sig mod mig og smilede bredt.

”Åh, sådan lidt af hvert. Jeg prøver at sætte tingene sammen og se, hvad der sker. Lige nu har jeg smeltet nogle dimser og dutter sammen og skabt et nyt materiale. Det har nogle ret sjove effekter.” Han slog ud med armene og lo. ”Og så kom jeg i nærkontakt med en vulkan i udbrud. Er det ikke fascinerende?”

Jeg begyndte at overveje, om nogle af skruerne i Elias' køkkenskab var faldet ud af hans hoved. Han havde vist sin helt egen opfattelse af fantasi og virkelighed. Jeg anede ikke, hvad jeg skulle sige. Elias lod sig ikke mærke med min tavshed, men skar

omeletten midt over, placerede den på to tallerkener og fordelte grydens indhold i to krus.

”Værsgo,” sagde han og rakte mig den ene tallerken og det ene dampende krus. ”Jeg har desværre ingen flødeskum.”

”Det gør ikke noget,” svarede jeg og nippede til drikken.

Selv uden flødeskum var det en af de bedste kopper varm chokolade, jeg nogensinde havde smagt.

Elias fandt bestik frem og tog sin egen morgenmad.

”Lad os gå ind i stuen,” sagde han og trådte forbi mig. Han åbnede døren.

Jeg standsede overrasket op. Elias’ stue lignede slet ikke min. Her var ingen vulkaner, men jeg havde alligevel aldrig set noget lignende. Væggene var malet blå og strålede i lyset fra morgensolen. Otte lamper med form og farve som solsystemets planeter hang i loftet. Langs væggene stod der bogreoler, kun afbrudt af et stort skab fuldt af alskens gammelt skrot, en seng, en elguitar, et skrivebord og en sækkestol. Skrivebordet var dækket af værktøj og mere skrammel, og midt på det lå der en blå nøgle.

Gulvet var reserveret til en stor modeljernbane med tog, skinner og stationer. Elias havde ikke en egentlig miniatureby, som man plejede at se sammen med modeltog. Der stod ganske vist en klynge højhuse og en fastfoodrestaurant i samme hjørne som sækkestolen, men resten af samlingen var ret original. Der var en ridderborg, et

eventyrslot, en forlystelsespark, små afrikanske hytter med stråtag og et rumcenter. Et skinnende, sort damplokomotiv tøffede rundt ved sengen, der stod i et hjørne af stuen.

”Wow,” udbrød jeg overvældet.

Elias gik over til sengen, mens han hjemmefantasierede uden om miniaturejernbanen på gulvet. Han nåede sengen og smed sig på den. På en eller anden måde spildte han hverken omeletten eller sin varme drik, selvom den skvulpede i kruset. Jeg havde større problemer med ikke at træde på noget. Karrusellen i den lille forlystelsespark begyndte at dreje rundt, da jeg strejfede den med min fod. Jeg skyndte mig at sætte mig ved siden af Elias. Han smilede til mig.

”Jeg har selv bygget jernbanen. Hvad siger du så?”

Jeg placerede tallerkenen på skødet og stillede kruset på gulvet.

”Det er fuldstændig fantastisk,” sagde jeg.

”Jeg bygger på den, når jeg ikke opfinder. Jeg skal have lavet et tog mere og måske en strand ...”

”Hvad med mennesker?” foreslog jeg, da det gik op for mig, at de manglede.

Elias satte sig helt op i sengen og lænede sig op ad væggen.

”Årh, dem er der masser af,” sagde han. ”De er inde i husene.”

Jeg så ud over jernbanen.

”Hvorfor har du dem ikke stående fremme? Det ville se godt ud.”

Elias rettede sig op.

”Nogle gange kommer de ud, nogle gange gør de ikke.”

Jeg hævede øjenbrynene.

”Leger du med dem?”

Elias tog endnu en tår chokolade og smilede.

”Ja, selvfølgelig. Det er sjovt. Henne i den hytte -” han pegede på den, ”bor en superhelt med elektriske kræfter. Han ejer tivoliet, og ingen ved, hvordan det kan køre, når der ikke er strøm i området. Derhenne -” han pegede på et af højhusene, ”bor en kontornusser, der drømmer om at blive ridder. Så han er draget af sted mod borgen, men der skal ske en hel masse, inden han når frem.”

Jeg gloede overrasket på ham.

”Ved du hvad; de fleste med modeljernbaner plejer bare at købe nye ting til den,” sagde jeg.

Elias rystede opgivende på hovedet.

”Så går man jo glip af alt det sjove ved at bygge den selv. Og det sjove ved at lege med den ...”

Vi spiste og sludrede om jernbanen. Den var så fuld af detaljer, og Elias havde mange flere inde i hovedet. Han fortalte mig ivrigt om alle dens beboere, den ene mere underlig end den anden. Jeg vidste ikke helt, hvad jeg skulle mene om Elias. Hans jernbane var så detaljeret og gennemtænkt, og bøgerne i reolerne og planeterne i loftet fik stuen til at ligne en virkelig intelligent persons hjem. På

den anden side legede han stadig med tog og små figurer, og han troede tilsyneladende, at han havde en vulkan i sin stue. Hvilken hjerne gemte sig under den viltre bunke af lyst hår?

Det tog lang tid, før alt var sagt om modeljernbanen. Endelig satte Elias sit tomme krus fra sig på gulvet og lænede sig tilbage med et tilfreds suk. Jeg satte også mit krus fra mig og stillede et spørgsmål, jeg længe havde brændt inde med.

”Så, hvad er det med den vulkan? Har du opfundet noget, der kan trylle en frem, eller hvad?”

Elias lo.

”Ja, noget i den retning.”

”Må jeg se?”

Jeg havde forventet, at Elias ville sige noget med, at opfindelsen var brændt op eller kun virkede én gang. Noget, børn ville sige, når de gik lidt for højt op i deres leg, og voksne bad om beviser. Til min overraskelse sprang Elias op som en trold af en æske.

”Selvfølgelig! Hovsa!”

Hans bevægelse havde skubbet nogle små, blanke genstande på gulvet. Han bøjede sig og samlede dem op.

”Der røg oversætterne,” konstaterede han. Elias holdt genstandene frem i sin åbne hånd. De lignede nærmest en samling små øringer og møtrikker, der var smeltet sammen. Jeg rynkede panden.

”Kaldte du dem *oversættere*?”

Elias smilede uden at svare. Han tog den ene genstand og satte den uden videre på min hage. Den klistrede sig fast af sig selv. Jeg rørte forvirret ved den. Med den anden hånd trak Elias mit hår til side og satte den anden genstand fast bag mit øre som et søsygeplaster.

”Sådan!” udbrød han. ”Sig noget!”

Jeg betragtede hans ivrige, afventende ansigt.

Jeg prøvede at sige hej, men til min forbløffelse hørte jeg min egen stemme sige noget, jeg ikke forstod.

Elias så undersøgende på mig og tog smykkerne af mig.

”Var det din mening at tale arabisk?”

”Nej,” svarede jeg. ”Hvordan gjorde den det?”

”Det er oversættersmykker,” annoncerede Elias. ”Oversætter alt, hvad du hører, til dansk, og alt, hvad du siger, til det sprog, den, du taler med, måtte ønske.”

”Imponerende,” sagde jeg. ”Men hvorfor ville du have mig til at tale arabisk?”

”Det ville jeg heller ikke. De er ikke færdige endnu. Jeg skal nok få dem til at virke ordentligt, men jeg har også en anden opfindelse, jeg skal arbejde med.”

Jeg smilede og spillede med.

”Du mener den med vulkanen?”

”Præcis!” råbte Elias og klappede mig på skulderen. ”Jeg henter den lige.”

Han gik over til skrivebordet. Jeg var glad for, at han havde ryggen til mig, for jeg måtte anstrenge mig for ikke at grine højt. Elias virkede venlig nok, men han var virkelig ikke rigtig klog. Jeg tog mig sammen og håbede, mit smil virkede interesseret, da Elias vendte tilbage og rakte mig den nøgle, jeg havde set på skrivebordet. Jeg tog imod den. Den var omtrent halvt så stor som min hånd og havde en klar, gennemsigtig, blå farve, der mindede mig om krystal. Den var desuden let, som om den var hul indeni. Forvirret vendte og drejede jeg nøglen i hånden. Hvad kunne den dog passe til? Jeg så på nøglen igen, som om jeg forventede, at dens formål skulle stå indgraveret i den. Jeg vendte og drejede den. Den var ganske vist flot, men bortset fra det mystiske materiale, den var lavet af, kunne jeg ikke se noget usædvanligt ved den. Jeg så op på Elias, som så på mig med samme forventning som et barn, der ser sin mor pakke en hjemmelavet gave op.

”Hvad kan den?” spurgte jeg.

”Låse op og låse i,” sagde Elias, som om det var forklaring nok.

”Joo ...” sagde jeg langsomt, ”men nøgler er allerede opfundet.”

”Ikke sådan en som min,” sagde Elias bestemt. ”Se nu her.”

Han tog nøglen fra mig og holdt den, som om han ville sætte den i et nøglehul. Han så spændt over på mig. Jeg hævede spørgende

øjebrynene, idet han gav slip.

Nøglen blev hængende frit i luften.

MAZAN

KAITOA

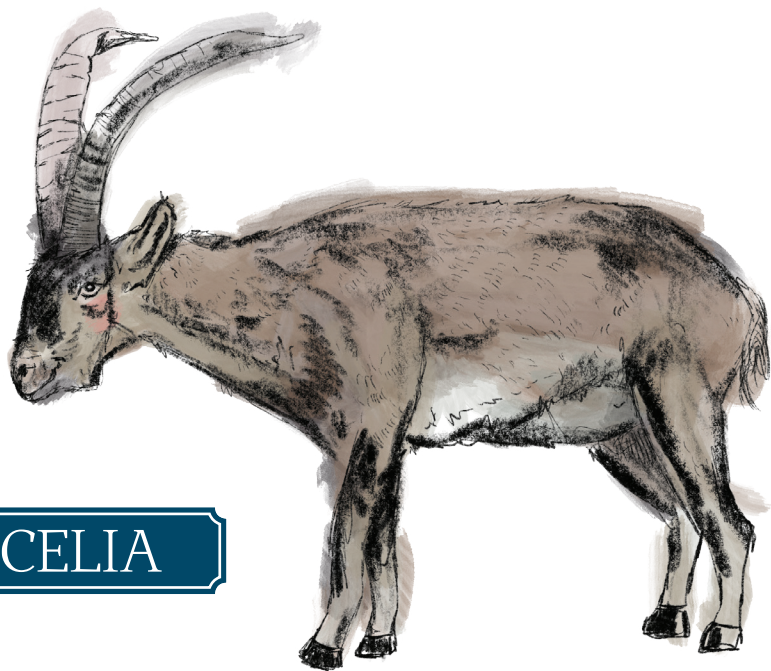
MARTHA

INCAS

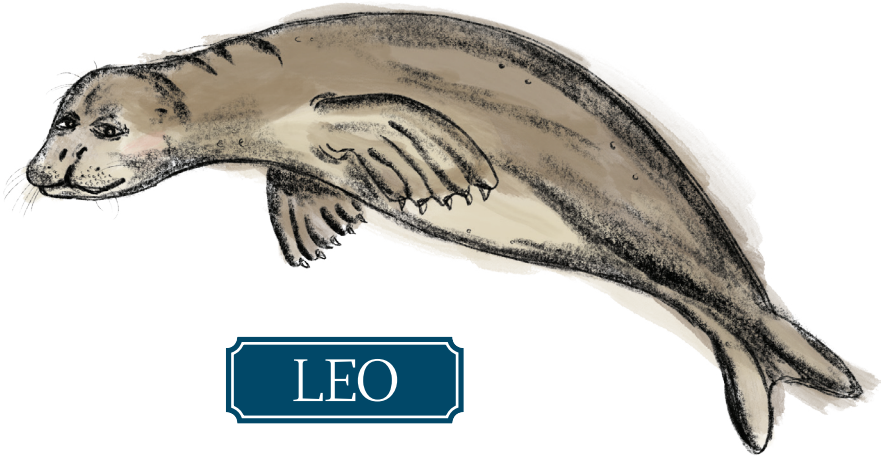
BEN

CELIA

MALA

LEO